

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. Ľ. J.**, bývajúceho v H., zastúpeného JUDr. I. R., advokátkou v K., proti žalovanému **M. H.**, o **náhradu odstupného**, ktorá vec je vedená na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 9 C 32/2006, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. novembra 2008 sp. zn. 5 Co 200/2008 v spojení s dopĺňajúcim rozsudok z 29. júna 2009 sp. zn. 7 Co 102/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa žalobou podanou na súde 11.7.1995 domáhal určenia, že jeho odvolanie z funkcie vedúceho oddelenia a následné rozviazanie pracovného pomeru výpoveďou žalovaného sú neplatné. V dôsledku toho žiadal zaviazať žalovaného vyplatiť mu ušlú mzdu za celé obdobie a nahradiť všetky trovy konania.

Okresný súd v Humennom rozsudkom z 15. marca 1996 č.k. 9 C 782/1995-54 žalobe vyhovel, okrem náhrady ušlej mzdy, ktorú vylúčil na samostatné konanie, lebo ju uznal za opodstatnenú a rozhodol o náhrade trov konania medzi účastníkmi.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaného uznesením z 25. júna 1997 sp. zn. 16 Co 392/1996 zrušil rozsudok okresného súdu v jeho napadnutej vyhovujúcej časti vrátane výroku o trovách konania a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie, s úpravou zobrať zreteľ na skutočnosť, či pracovnoprávne postavenie žalobcu vo funkcii vedúceho

oddelenia bolo v priamej riadiacej kompetencii primátora mesta, či súd mohol preskúmať rozhodnutie o odvolaní žalobcu z uvedenej funkcie, a potom následne posúdiť, či boli splnené všetky podmienky pre platnosť výpovede podľa § 46 ods. 1 písm. c/ a ods. 2 Zákonníka práce.

Okresný súd Humenné ďalším rozsudkom z 29. júna 1998 č.k. 9 C 782/1995-106 žalobu ako neopodstatnenú zamietol. Vychádzal zo zistenia, že rozhodnutím mestského zastupiteľstva došlo k organizačnej zmene, spočívajúcej v zlúčení dvoch oddelení, v dôsledku ktorej sa žalobca stal nadbytočný, preto aj výpoveď z pracovného pomeru, daná mu podľa § 46 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce, bola platná.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 17. decembra 1998 sp. zn. 4 Co 480/1998, rozsudok okresného súdu v časti o určení neplatnosti výpovede zmenil tak, že ju určil za neplatnú, v zamietajúcej časti o určení neplatnosti odvolania z funkcie napadnutý rozsudok potvrdil a vo výroku o trovách konania rozsudok zrušil so záverom, že o nich rozhodne až v konečnom rozhodnutí v konaní o náhradu mzdy. Na rozdiel od okresného súdu mal za to, že žalovaný dal žalobcovi výpoveď v čase (dňa 8. februára 1995), kedy sa ešte len pripravovala organizačná zmena (rozhodnutie z 23. februára 1995 s účinnosťou od 1. marca 1995), na základe ktorej sa mal stať nadbytočný, takže z tohto dôvodu nemohlo ísť o platnú výpoveď. Keďže pre určení neplatnosti odvolania z funkcie nezistil právny záujem žalobcu na tomto určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., rozsudok v tejto zamietajúcej časti potvrdil. Rozsudok odvolacieho súdu sa stal právoplatný dňa 24. marca 1999.

Dovoláním podanom na okresnom súde 22. apríla 1999 napadol žalovaný uvedený rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu. Napadnutý rozsudok sa mu javil ako nezrozumiteľný, nakoľko v jeho výroku nebol vyporiadaný nárok na náhradu mzdy a ani potvrdzujúci výrok nebol konkrétny. K „samotnému meritu veci“ uviedol, že organizačná zmena nebola dôvodom pre danie výpovede, lebo s poukazom na ustanovenie § 65 ods. 2 Zákonníka práce táto otázka bola bezvýznamná, keď nadbytočnosť žalobcu bola daná samotným odvolaním žalobcu z vykonávanej funkcie a následnej možnosti ponúknuť mu inú vhodnú prácu. Namietal tiež, že rozsudok odvolacieho súdu v časti o neplatnosť výpovede z pracovného pomeru vychádzal zo skutkového stavu, ktoré nemalo oporu vo vykonanom dokazovaní a spočívalo aj na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací rozsudkom z 29. novembra 2000 sp. zn. 3 Cdo 42/2000 rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Nestotožnil sa so skutkovými ani právnymi závermi odvolacieho súdu, týkajúcich sa neplatnosti výpovede zo 6. februára 1995, ako ich vyjadril v odôvodnení svojho rozhodnutia, lebo sa dostatočne nevysporiadal s otázkou, na základe akých skutkových a právnych dôvodov žalobcovi bola daná výpoveď. Z obsahu tejto výpovede okrem iného vyplývalo, že žalobcovi bola daná výpoveď z dôvodu, že bol odvolaný z funkcie vedúceho oddelenia, že iné pracovné miesto pre neho nebolo voľné a že v zmysle ustanovenia § 65 ods. 2 Zákonníka práce bol u neho daný výpovedný dôvod podľa § 46 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce. Odvolací súd bol povinný vypořiadat' sa s týmito skutkovými a právnymi dôvodmi výpovede, ktoré boli uvedené v jeho písomnom znení. Teda ak žalovaný dôvodnosť výpovede neodvodzoval od organizačných zmien, ktoré mali nastať dňom 1. marca 1995, potom ani odvolací súd nemohol odvodzovať neplatnosť výpovede z tejto organizačnej zmeny. Za tohto stavu preto sa javilo, že ak odvolanie žalobcu bolo neplatné (viď napr. aj R 17/1997), potom bola neplatná aj výpoveď z pracovného pomeru, ak jej opodstatnenosť sa odvodzovala z odvolania funkcie. Vzhľadom na uvedené pochybenie odvolacieho súdu, boli ním vyslovené závery vo veci samej predčasné.

Krajský súd v Prešove na to rozsudkom zo 16. mája 2001 sp. zn. 4 Co 91/2001 rozsudok okresného súdu z 29. júna 1998 ako vecne správne potvrdil s tým, že o trovách konania bude rozhodnuté v konečnom rozsudku. Vychádzal zo zistenia, že po platnom odvolaní žalobcu z vedúcej funkcie podľa § 65 ods. 2 Zákonníka práce a potom, čo žalovaný nemal pre neho inú vhodnú prácu, bol daný výpovedný dôvod podľa § 46 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce, na základe ktorého žalovaný so žalobcom aj skončil pracovný pomer. Súdu prvého stupňa zároveň uložil, po vrátení veci, rozhodnúť aj o trovách konania až rozhodnutím, ktorým sa konanie na ňom končí, v danom prípade v konaní o náhradu mzdy, ktoré súd vylúčil na samostatné konanie.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť i dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 237 písm. d/ O.s.p. a § 238 ods. 2, 3 písm. b/ O.s.p. Tvrdil, že krajský súd daný pracovnoprávny vzťah nesprávne posúdil. Žiadal preto napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací rozsudkom z 28. novembra 2002 sp. zn. 3 Cdo 25/2002 v spojení s opravným uznesením z 10. februára 2003 sp. zn. 3 Cdo 25/2002 dovolanie žalobcu zamietol a žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznal. Dospel k záveru, že toto konanie netrpí vadou podľa § 237 písm. d/ O.s.p. tak, ako to tvrdil dovolateľ. Pokiaľ žalobca napádal aj právne posúdenie odvolacím súdom (dovolací dôvod uvedený v § 241 ods. 2 písm. d/ O.s.p.) dovolací súd konštatoval, že nakoľko pracovný pomer žalobcu do funkcie vedúceho oddelenia podnikateľskej činnosti a obchodu vznikol vymenovaním a nie na základe pracovnej zmluvy, mohol byť žalobca z tejto funkcie odvolaný, k čomu v danom prípade aj došlo na základe písomného prejavu žalovaného z 22. decembra 1994 č.j. X.. Odvolaním žalobcu z uvedenej funkcie, ku ktorému pristúpila nemožnosť ho ďalej zamestnať u žalovaného, bol daný výpovedný dôvod podľa § 46 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce pre skončenie pracovného pomeru tak, ako k tomu dospel i odvolací súd.

Okresný súd Humenné medzitým rozsudkom zo 6. novembra 2001 č.k. 9 C 1195/2001-181 žalobu o **mzdové nároky** žalobcu z neplatného rozviazania pracovného pomeru zamietol a zaviazal ho k náhrade trov konania žalovanému v sume 1 000,-- Sk. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že ak žalobcovi bola daná platná výpoveď, nevznikol mu nárok voči zamestnávateľovi v zmysle § 61 ods. 1 Zákonníka práce na náhradu mzdy, pretože náhrada mzdy patrí zamestnancovi iba pri neplatnej výpovedi alebo neplatnom zrušení pracovného pomeru okamžite alebo v skúšobnej dobe. Žalobca sa na pojednávaní nezúčastnil, jeho neúčast' z rodinných dôvodov bola telefonicky ospravedlnená. Na telefonické ospravedlnenie však súd neprihliadol a vo veci pojednával. Konštatoval, že samotná neúčast' žalobcu na pojednávaní nemala za následok nedostatočné zistenie skutkového stavu a preto vo veci meritórne rozhodol.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu uznesením z 21. mája 2003 sp. zn. 4 Co 122/2003 zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že žalobcovi v dôsledku toho, že vo veci konal a rozhodol v jeho neprítomnosti, odňal možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Okresný súd Humenné ďalším rozsudkom (v poradí druhým) z 29. septembra 2003 č.k. 9 C 1195/2001-229 žalobu o mzdové nároky žalobcu opätovne zamietol a žalobcovi

uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v sume 1 000 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zotrvával na dôvodoch uvedených v predchádzajúcom rozhodnutí.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu uznesením (v poradí druhým) z 13. septembra 2004 sp. zn. 4 Co 521/2003 opätovne zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že predmetom tohto konania sú mzdové nároky žalobcu vyplývajúce z neplatného rozviazania pracovného pomeru. Podaním z 11. mája 2003, ktoré došlo na odvolací súd dňa 13. mája 2003 žalobca okrem iného si uplatnil voči žalovanému odstupné v zmysle zákona č. 195/1991 Zb. s tým, že aj vyčíslil priemernú hrubú mesačnú mzdu za 4. štvrtrok 1994 v sume 15 435,-- Sk. Nárok na odstupné je jednou z odvolacích námietok žalobcu, ktoré uviedol aj vo svojom odvolaní zo dňa 5. novembra 2003. Prvostupňový súd opomenul a nárokom žalobcu, ktorý požaduje odstupné, sa vôbec nezaoberal, teda neposúdil, či ide o zmenu návrhu alebo o nový nárok. Konanie súdu prvého stupňa teda zostalo neúplné a jeho rozhodnutie je predčasné. Súdu prvého stupňa uložil v ďalšom konaní postupovať v naznačenom smere, posúdiť nárok žalobcu buď ako nový nárok týkajúci sa zaplata odstupného alebo zmenu návrhu, o tomto nároku rozhodnúť a následne aj rozhodnúť o ostatných mzdových nárokoch, ktoré sú predmetom tohto konania.

Okresný súd Humenné rozsudkom (v poradí tretím) z 11. novembra 2005 sp. zn. 9 C 1195/2001-253 žalobu o mzdové nároky žalobcu opätovne zamietol s tým, že jeho nároky ohľadom odstupného v sume 75 175,-- Sk s príslušenstvom vylúčil na samostatné konanie. Žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil tým, že v prejednávanej veci Okresný súd Humenné rozsudkom z 29. júna 1998 č.k. 9 C 782/95-106 zamietol návrh žalobcu ohľadom určenia neplatnosti výpovede z pracovného pomeru. Toto rozhodnutie Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 16. mája 2001 sp. zn. 4 Co 91/2001 potvrdil. Ak teda žalobcovi bola daná platná výpoveď, nevznikol mu nárok voči zamestnávateľovi v zmysle § 61 ods. 1 Zákonníka práce na náhradu mzdy. Žalobca v konaní nepreukázal, že žalovaný s ním neplatne skončil pracovný pomer, preto súd ohľadom tohto nároku žalobu zamietol. Žalobca v konaní uplatnil nový návrh ohľadom výplaty odstupného z dôvodu ukončenia pracovného pomeru výpoveďou z organizačných dôvodov, avšak vzhľadom na to, že ohľadom tohto nároku žalobcu bolo potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, vylúčil súd tento nárok žalobcu v zmysle ustanovenia § 112 ods. 2 O.s.p. na samostatné konanie.

Potom, čo uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom 31. decembra 2005 Okresný súd Humenné rozsudkom z 10. júna 2008 č.k. 9 C 32/2006-337 žalobu žalobcu o náhradu odstupného zamietol a uložil žalobcovi povinnosť uhradiť žalovanému trovy konania vo výške 1 500,-- Sk v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca podaním z 11. mája 2003 doručením na Krajský súd v Prešove 13. mája 2003 podal návrh na zaplatenie odstupného vo výške 75 175,-- Sk. Ďalším podaním z 13. mája 2007 odstupné upresnil na sumu 30 870,-- Sk s príslušenstvom, úrokom z omeškania od 30. júna 1995 do zaplatenia. Poukázal na to, že funkcia, ktorú žalobca pred odvolaním z funkcie zastával, ku dňu podania výpovede zrušená nebola. Táto zanikla až 1. marca 1995 a to zlúčením dvoch oddelení, pričom táto zmena nebola dôvodom výpovede žalobcu. Vychádzajúc z tejto skutočnosti mal za to, že odstupné žalobcovi nepatrí. Stotožnil sa aj s námietkou žalovaného, čo do premlčania nároku žalobcu. Nárok žalobcu na odstupné považoval za premlčaný, pretože bol podaný až v priebehu konania vo veci o náhradu mzdy, v máji roku 2003, ako nárok samostatný. Nebol súčasťou žaloby o náhradu mzdy, ako tvrdil žalobca. Uzavrel, že výplata odstupného podľa ustanovenia § 3 ods. 1, 3 zákona č. 195/1991 Zb. prislúcha uvoľnenému zamestnancovi po skončení pracovného pomeru a to v najbližšom výplatnom termíne určenom organizáciou pre výplatu mzdy. Najbližší výplatný termín bol v mesiaci jún 1995, keďže výpoveď z pracovného pomeru mu bola daná 6. februára 1995. Po uplynutí tohto mesiaca začala plynúť 3-ročná premlčacia lehota (§ 263 Zákonníka práce platného v tom čase) a uplynula v mesiaci jún 1998. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove rozsudkom z 25. novembra 2008 sp. zn. 5 Co 200/2008 rozhodol tak, že potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že z vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa vyplýva, že žalobca prvýkrát nárok týkajúci sa odstupného uplatnil podaním z 11. mája 2003, doručeným Krajskému súdu v Prešove dňa 13. mája 2003, keď žiadal o určenie odstupného. Následne podaním z 13. júla 2007 prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žalobu o náhradu odstupného upresnil tak, že žiadal, aby bol žalovaný zaviazaný k úhrade 30 870,-- Sk s príslušenstvom od 30. júna 1995 do zaplatenia. Keďže zo strany žalovaného vo vzťahu k uplatnenému nároku žalobcu (odstupného) bola vznesená námietka premlčania, zaoberal sa odvolací súd aj s tým, či možno pod nárok, ktorý žalobca prezentoval v prvotnej žalobe zo dňa 11. júla 1995 ako nárok na úhradu ušlej mzdy subsinovať aj nárok, ktorý uplatnil neskôr v priebehu konania vo vzťahu k odstupnému. Mal za to, že z ustáleného gramatického

výkladu definície mzdy vyplýva, že nárok na odstupné nebol súčasťou žaloby o náhradu ušlej mzdy. Zákonník práce, v tom čase platný, termín „ušlá mzda“ ani nepoznal. Poznal len všeobecnú charakteristiku mzdy uvedenú v § 111 Zákonníka práce a definíciu – mzdy podľa zákona č. 1/1992 Zb. Preto konštatoval, že nárok žalobcu na výplatu odstupného nemohol byť súčasťou žaloby z 11. júla 1995, ktorou sa okrem iného domáhal, aby žalovaný bol zaviazaný mu nahradiť ušlú mzdu ako aj trovy konania. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že najbližší výplatný termín pre žalobcu na výplatu odstupného bol v mesiaci jún 1995 a po uplynutí tohto mesiaca začala plynúť žalobcovi 3-ročná premlčacia lehota na uplatnenie nároku odstupného, ktorá uplynula v mesiaci jún 1998. Keďže žalobca nárok na výplatu odstupného uplatnil až po uplynutí tejto lehoty, odvolací súd uzavrel, že nárok uplatnil po uplynutí premlčacej lehoty. S ohľadom na hospodárnosť konania, nezaoberal sa už s vecou samou. K odvolacím námietkam žalobcu, že jeho nárok bol uplatnený včas, ale bol uplatnený v nedokonalnej procesnej forme a bolo povinnosťou súdu vyzvať ho na odstránenie nedostatkov jeho podania, odvolací súd poukázal na to, že odstupné je osobitným nárokom uplatňovaným na základe osobitného predpisu a nespadá do nárokov týkajúcich sa mzdy. Preto nemohol a nemal prvostupňový súd vyzývať žalobcu na odstránenie nedostatkov jeho podaní. Išlo by o poučenie týkajúce sa hmotného práva nie procesného. Žalobcom bolo zreteľne prezentované, že si uplatňuje iba nárok na náhradu mzdy a až neskôr v priebehu konania si uplatnil aj nárok na odstupné. Nič nebránilo žalobcovi, aby si tento nárok uplatnil ako alternatívny nárok v žalobe.

Doplňacím rozsudkom z 29. júna 2009 sp. zn. 7 Co 102/2009 Krajský súd v Prešove doplnil rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. novembra 2008 sp. zn. 5 Co 200/2008 tak, že žalobca nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanému sa ich náhrada nepriznáva. Vychádzal pritom z ustanovenia § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie a navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil, zrušil aj rozhodnutie súdu prvého stupňa, vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania v sume 162,70 eur (4 901,50 Sk). Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že postupom odvolacieho súdu, aj súdu prvého stupňa mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Za takú vadu označil skutočnosť, že súdy oboch stupňov konali o jeho nároku na odstupné a došli k záveru, že nárok na odstupné si v pôvodnej žalobe neuplatňoval, pričom

v konaní nebolo vydané uznesenie, ktorým by takáto zmena bola súdom pripustená. Ako uviedol už vo svojom odvolaní z 30. júla 2007, aj na pojednávaní dňa 25. januára 2008 pred odvolacím súdom, nárok, ktorý bol predmetom konania, uplatnil v procesne nedokonalejšej forme už vo svojej žalobe z 10. júla 1995. Petit tejto žaloby obsahoval nárok na náhradu ušlej mzdy. Má za to, že pokiaľ jeho návrh bol neúplným podaním, predseda senátu ho mal ako žalobcu vyzvať na to, aby nesprávne, resp. neúplné podanie opravil. Mal ho zároveň poučiť o tom, ako má opravu alebo doplnenie vykonať. V priebehu celého konania nebol vyzvaný na odstránenie nedostatkov väd podania. Tým, že súd prvého stupňa mu neumožnil ako účastníkovi konania odstrániť vady žaloby a namiesto takéhoto zákonom predpísaného postupu vykladal jeho žalobu spôsobom, ktorý je v rozpore s jeho vôľou, odňal mu možnosť konať pred súdom, ktorú mu ustanovenie § 43 O.s.p. priznáva.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu považuje za vecne i formálne správny a navrhol podané dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci

doposiaľ nerozhodoval. Keďže dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa citovaného zákonného ustanovenia nepripúšťa.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonnom ustanovení skutočne trpí.

So zreteľom na žalobcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameral na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Z hľadiska posúdenia, či v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k žalobcom namietanej procesnej vade, treba v prejednávanej veci vziať na zreteľ, že právoplatne o základe nároku (o odvolaní z funkcie vedúceho oddelenia, určenia, že výpoveď

z pracovného pomeru je neplatná), bolo rozhodnuté rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo 16. mája 2001 sp. zn. 4 Co 91/2001, ktorý potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa z 29. júna 1998 č.k. 9 C 782/1995-106, ktorým žaloba v týchto častiach nároku bola zamietnutá. Žalobca proti rozsudku Krajského súdu v Prešove podal dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 28. novembra 20052 sp. zn. 3 Cdo 25/2002 v spojení s uznesením z 10. februára 2003 sp. zn. 3 Cdo 25/2002 dovolanie žalobcu zamietol a konštatoval, že pracovný pomer žalobcu do funkcie vedúceho oddelenia podnikateľskej činnosti a obchodu vznikol vymenovaním a nie na základe pracovnej zmluvy. Preto mohol byť z tejto funkcie odvolaný, k čomu aj došlo. Odvolaním žalobcu z uvedenej funkcie, ku ktorému pristúpila nemožnosť ho ďalej zamestnávať, bol u žalovaného daný výpovedný dôvod podľa § 46 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce pre skončenie pracovného pomeru. Súčasťou žaloby zo dňa 11. júla 1995 o neplatnosť odvolania a neplatnosť výpovede, bol aj nárok žalobcu na úhradu ušlej mzdy. O tomto nároku bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu v Humennom z 15. marca 1996 č.k. 9 C 782/1995-54 tak, že nárok o náhradu ušlej mzdy bol vylúčený na samostatné konanie. Podaním z 11. mája 2003, ktoré bolo doručené odvolaciemu súdu 13. mája 2003 žalobca okrem iného si uplatnil voči žalovanému odstupné v zmysle zákona č. 195/1991 Zb. s tým, že aj vyčíslil priemernú hrubú mesačnú mzdu za 4. štvrt'rok 1994 v sume 15 435,-- Sk. Nárok na odstupné bol jednou z odvolacích námietok žalobcu, ktoré uviedol aj vo svojom odvolaní dňa 5.11.2003. Po zrušení uvedeného rozhodnutia odvolacím súdom a vrátení veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, žalobca na pojednávaní dňa 11. novembra 2005 (č.l. 249 spisu) zotrval na podanej žalobe a žiadal zaviazať žalovaného uhradiť mu sumu 75 175,-- Sk titulom odstupného. Ďalším rozsudkom Okresného súdu v Humennom z 11. novembra 2005 č.k. 9 C 1195/2001-253 bolo o nároku na náhradu mzdy rozhodnuté tak, že prvostupňový súd žalobu zamietol a nárok na odstupné vo výške 75 175,-- Sk s príslušenstvom vylúčil na samostatné konanie. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 31. decembra 2005. Vylúčený nárok prejednával potom okresný súd. Podaním z 13. júla 2007 na výzvu súdu žalobca žalobu o náhradu odstupného upresnil tak, že žiadal, aby bol žalovaný zaviazaný k úhrade 30 870,-- Sk s príslušenstvom od 30. júna 1995 do zaplatenia. Okresný súd Humenné rozsudkom z 10 júna 2008 č.k. 9 C 32/2006-337 žalobu o zaplatenie odstupného zamietol z dôvodu, že nárok na odstupné žalobca uplatnil po uplynutí premlčacej doby. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove rozsudkom z 25. novembra 2008 sp. zn. 5 Co 200/2008 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Záverom konštatoval, že odstupné je osobitným nárokom uplatňovaným na základe osobitného predpisu a nespadá do nárokov týkajúcich sa mzdy.

Preto nemohol a nemal prvostupňový súd vyzývať žalobcu na odstránenie nedostatkov jeho podania, pretože by išlo o poučenie týkajúce sa hmotného práva, nie procesného. Žalobcom bolo zreteľne prezentované, že si uplatňuje iba nárok na náhradu mzdy a až neskôr v priebehu konania si uplatnil aj nárok na odstupné.

Žalobca môže za konania meniť návrh na začatie konania. K takémuto procesnému úkonu je však treba súhlas súdu (§ 95 ods. 1 O.s.p.). Súd môže pripustiť zmenu návrhu len ak sú pre to splnené stanovené podmienky, zmenu návrhu na začatie konania nepripustí, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu (§ 95 ods. 2 O.s.p.), čím je sledovaná a vyjadrená zásada hospodárnosti konania. Nedostatok vydania rozhodnutia súdu o zmene návrhu nie je prípustným dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., možno ho považovať len za tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ku ktorej však dovolací súd môže prihliadnuť len za podmienky prípustnosti dovolania, nejde ale o postup, ktorým by bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom. V danej veci žalobca si uplatnil nárok na náhradu mzdy z titulu neplatného rozviazania pracovného pomeru a až neskôr v priebehu konania si uplatnil aj nárok na odstupné. Oba sudy v tomto smere vychádzali z toho, že nejde o zmenu žaloby podľa § 95 ods. 1 O.s.p., nárok žalobcu na odstupné posudzovali ako osobitný nárok, uplatňovaný na základe osobitného predpisu, ktorý nebol predmetom pôvodnej žaloby a o ňom aj rozhodli. Nemožno preto prisvedčiť tvrdeniu dovolateľa, že nárok na odstupné si uplatnil zmenou pôvodnej žaloby (úhrada ušlej mzdy) a o tejto zmene sudy doposiaľ nerozhodli.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že toto konanie netrpí vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p. tak, ako tvrdil dovolateľ. Oba sudy nižších stupňov postupovali v súlade so zákonom a ich postup nemal za následok odňatie možnosti žalobcu konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Nedošlo k znemožneniu realizácie jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie

dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, hoci bol žalovaný v dovolacom konaní úspešný, keďže si náhradu trov dovolacieho konania neuplatnil (§ 243b ods. 5, § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. mája 2010

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Adriána Borovská